

Kunnskapsdepartement
postmottak@kd.dep.no

Deres ref.:

Vår ref.:
16-040hr

Dato:
31. mars 2016

Høring - Forskrifter om rammeplan for femårige grunnskolelærerutdanninger

Musikerne fellesorganisasjon (MFO) er et fagforbund for musikere, sangere, dansere, pedagoger, sufflører og teaterinspisier m.m. Med mer enn 8 000 medlemmer er MFO den klart største kunstnerorganisasjonen i Norge.

Musikerne fellesorganisasjon vil ha et utdanningssystem som sikrer at hvert enkelt menneske får realisert sine evner og anlegg, der alle gis samme muligheter til utdanning og læring, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger. Som en fagforening som både organiserer lærere innenfor de kunstneriske fagene, men også som Norges største fagforening for kunst- og kulturarbeidere har vi et spesielt fokus på de estetiske fagene i skoleverket.

Vi mener at de estetiske fagene har for liten plass i det norske utdanningsløpet. Vi mener at alle elever må få anledning til å utvikle sine kreative evner med kompetente lærere og tilstrekkelige tidsressurser. Undervisningen i estetiske fag må derfor styrkes, men det må også fokuseres på de estetiske fagenes instrumentelle overføringsverdier, og på hvordan estetiske undervisningsmetoder styrker opplæringen og inkluderingen i alle fag i opplæringen.

MFO vil at barn og unge skal møte en helhetlig skolehverdag og et mangfold av kulturaktiviteter i sitt oppvekstmiljø, vi vil at barn og unge skal møte ulike kunstarter som grunnlag for egen dannelse og at skolen skal gi rom for elevenes skaperkraft.

Generelle betraktninger

Vi ser av mandatet til rammeplanutvalget at både rapporten fra ekspertgruppe for kunst og kultur - *Det muliges kunst*, rapportene fra Følgegruppen for lærerutdanningsreformen og Ludvigsenutvalgets rapporter er blant de sentrale grunnlagsdokumentene. Felles for disse er vektleggingen av de praktiske og estetiske fagenes betydning i opplæringen, og bekymringen for at lærernes praktiske og estetiske kompetanse er svak.

Utredningene *Fremtidens skole* og *Det muliges kunst* legger vekt på at de praktiske og estetiske fagene må styrkes i fremtidens skole. Fra stadig flere aktører både i skolen og i næringslivet kommer det krav om slik styrking. Gang på gang har vi sett og hørt fra lærere og elever hvor viktig praktiske og estetiske prosjekter er for hele skolemiljøet. Med dyktige lærerkrefter har de praktiske og estetiske fagene muligheter til å favne alle elever i aktivitet og til å løfte et helt skolemiljø. MFO vil særlig understreke de praktiske og estetiske fagenes betydning når det kommer til utvikling av evne til kommunikasjon, samhandling, aktiv deltakelse og til skapende og utforskende virksomhet. Et annet aspekt knytter seg til at Norge vil mangle tusenvis av fagarbeidere i årene som kommer, og at en vesentlig inngang til å velge en praktisk yrkesvei går via de praktiske og estetiske fagene.

Innføring av mastergrad for lærere vil medføre et betydelig løft for de universitetene og høyskolene som skal tilby den nye lærerutdanningen. Det er viktig at fagmiljøene rustes opp slik at de kan ivareta den nye oppgaven. Samtidig må den nye utdanningen ivareta

lærerprofesjonen som en yrkesutdanning. Dette stiller sterke krav til en god balanse mellom forskningsbasert og erfaringsbasert undervisning.

MFO mener at Regjeringen burde brukt denne anledningen med utvidelse fra fire til femårig utdanning til å styrke den erfaringsbaserte og praktiske delen av lærerutdanningen. I stedet legges det mest vekt på at utvidelsen til femårig mastergrad skal styrke det teoretiske og faglige innholdet i lærerutdanningen, og forskriften er flere steder tydelig på at den nye utdanningen først og fremst skal være basert på forskning. MFO mener dette er en uheldig vektlegging, og vil derfor forslå at det gjennomgående i forskriften må legges større vekt på det erfaringsbaserte i lærerutdanningene.

MFO er bekymret for at grunnskolelærerutdanningene i stadig mindre grad bidrar til å utvikle lærernes praktiske og estetiske kompetanse. Særlig gjelder dette utdanningen rettet mot grunnskolens 1. - 7. trinn, der det er nødvendig at lærerne har særskilt kompetanse til å møte elevene i overgangen mellom barnehage og skole og ivareta og videreutvikle kunnskaper og ferdigheter som er utviklet i barnehagen. Tradisjonelt har barnehagen vektlagt praktiske og estetiske uttrykk og aktiviteter, og møtt barnehagebarna med anerkjennelse og respekt for deres uttrykk og ferdigheter i eksempelvis musikk og dans, drama, tegning og maling. Vi vil hevde at det er nødvendig for alle lærere som skal undervise på trinn 1-7 i grunnskolen å ha en faglig beredskap for å kunne ivareta praktiske og estetiske fag, emner, arbeidsmåter og læreprosesser. Innsikten og kompetansen fra de praktiske og estetiske fagene representerer mange innganger til elevenes læring og bidrar derfor i stor grad til tilpasset opplæring i en inkluderende skole og til elevenes skolemotivasjon. I lys av dette vil dyktige lærere med praktisk og estetisk kompetanse være en styrke for hele læringsmiljøet.

Til § 1 Virkemåte

Departementet skriver i sitt forslag at forskriftens formål er å sikre at lærerutdanningene skal tilby en forskningsbasert grunnskolelærerutdanning for 1.-7.trinn. MFO mener at forskriften også må sikre at lærerutdanningene skal være erfaringsbasert, slik det fremgår i universitets- og høgskolelovens § 1-3, pkt a. Dette bør derfor presiseres allerede i innledningen.

Til § 2 Læringsutbytte; kunnskap, ferdigheter og kompetanse.

MFO er positive til at kandidaten skal ha inngående kunnskap om barns utvikling, læring og dannelse, og at lærerkandidaten skal ha ferdigheter og kompetanse i flere fag enn norsk og matematikk. MFO vil her trekke fra de praktiske og estetiske fag. Forskning viser at elevenes kulturelle kapital har stor innvirkning på læringsresultatene. En styrking av det praktiske og estetiske i lærerutdanningen vil derfor bidra til at fremtidens lærere i større grad vil legge til rette for å utligne og kompensere for elevenes ulike kulturelle ballast. MFO vil derfor foreslå følgende læringsutbyttebeskrivelse i forskriften for GLU 1-7 for å sikre grunnskolelærernes praktiske og estetiske kompetanse:

FERDIGHET:

- Kandidaten kan iverksette praktiske og estetiske undervisnings- og læreprosesser og tilrettelegge for praktisk og estetisk utfoldelse, opplevelse og erkjennelse

Til § 3 Innhold og struktur. Praksis.

MFO reagerer på de manglende henvisningene til at fagene og emnene i utdanningen også skal være erfaringsbaserte, ikke bare forskningsbaserte. Videre mener vi at profesjonsfaget fremstår som utydelig og utvannet og bidrar til en svekking av pedagogikkens plass i lærerutdanningene. Det er særlig føringene om at kunnskap om religion, livssyn og etikk skal utgjøre en modul tilsvarende 15 studiepoeng integrert i elevkunnskapsdelen av profesjonsfaget som bidrar til utydeliggjøring og utvanning av fagets innhold.

For studenter med praktiske og estetiske fag i fagkretsen bør noe av praksisopplæringen vektlegge samarbeid mellom grunnskole og kulturskole. Føringerne for slikt samarbeid er sterke, og kulturskolen omtales i dag som et ressurscenter for bl.a. grunnskolene i sine kommuner. For å ivareta dette samarbeidet og legge til rette for god faglig ressursutnyttelse på tvers av skoleslagene, bør 5 praksisdager kunne legges til kulturskolen, slik 5 praksisdager er foreslått lagt til barnehagen for å sikre god overgang fra barnehage til skole.

Til § 4 Programplan og nasjonale retningslinjer

I beskrivelsen av hvordan fagovergrepene temaer ivaretas i oppbygningen av programplaner bør arbeid med praktiske og estetiske uttrykk og læreprosesser inngå (jfr. siste avsnitt i §4 i GLU 1-7 og GLU 5-10):

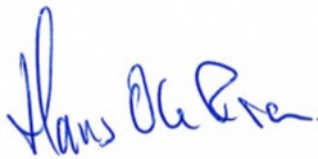
. . . Dette gjelder blant annet arbeid med begynneropplæring, tilpasset opplæring, grunnleggende ferdigheter og kompetanser, bruk av IKT i arbeid med fag, samiske emner, det flerkulturelle og flerspråklige aspektet, *praktiske og estetiske uttrykk og læreprosesser*, profesjonsetikk og kunnskap om vold og seksuelle overgrep mot barn og unge.

MFO er også kjent med høringsvaret fra SEF - Samarbeidsforum for estetiske fag, og støtter deres innspill.

Med vennlig hilsen

Musikernes fellesorganisasjon

Forbundet for utøvende kunstnere og pedagoger

Hans Ole Rian
Forbundsleder